

Vergaderjaar 2021–2022

36 045

Situatie in de Oekraïne

29 023

Voorzienings- en leveringszekerheid energie

Nr. 58

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR KLIMAAT EN ENERGIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 april 2022

Op donderdag 31 maart jl. vond in uw Kamer het plenaire debat plaats naar aanleiding van de toespraak van de Oekraïense president Zelensky (Handelingen II 2021/22, nr. 67, debat over de toespraak van de Oekraïense president Zelensky). Tijdens het debat dienden het lid Klaver (GroenLinks) en de leden Piri en Ploumen (beiden PvdA) een motie in waarin zij het kabinet oproepen om voor 1 mei 2022 een concreet afbouwplan te presenteren aan uw Kamer waarin de Nederlandse afbouw van Russische olie, gas en kolen staat beschreven, inclusief een bijbehorend tijdpad (Kamerstuk 36 045, nr. 48). Middels deze brief doe ik u, op verzoek van de Minister van Buitenlandse Zaken, een oordeel op de motie toekomen.

Ik kan uw Kamer melden dat het kabinet het doel van deze motie volledig omarmt, en ik daarom het oordeel op deze motie aan uw Kamer kan laten. Nederland zet zich in Europees verband actief in voor extra maatregelen ten aanzien van de import van Russische kolen en olie. Daarbij benadruk ik wel dat maatregelen zoveel mogelijk op Europees niveau genomen moeten worden om effectief te zijn, en dat bij maatregelen ook rekening gehouden dient te worden met de verschillen in afhankelijkheid van deze import voor de leveringszekerheid in de diverse Europese landen.

Op 14 maart jl. heeft uw Kamer de brief ontvangen over leveringszekerheid van aardgas (Kamerstuk 29 023, nr. 283). Naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne en de voortdurend hoge energieprijzen is het kabinet al actief bezig met maatregelen om de gasvraag te verlagen. Dit gebeurt onder meer door de afgelopen zaterdag 2 april jl. gelanceerde campagne «zet ook de knop om», het Nationaal Isolatieprogramma en maatregelen om duurzame alternatieven voor aardgas te stimuleren, zoals meer wind op zee en groene waterstof. Voor komende winter zorgen we voor betere vulling van gasopslagen en diversificatie van bronnen door het vergroten van LNG-importcapaciteit. Daarnaast zal de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat uw Kamer binnenkort informeren over de ondersteuning van gaswinning op de Noordzee tijdens de transitiefase naar een duurzame energievoorziening.

De importafhankelijkheid is niet alleen een opgave voor Nederland, maar voor de hele Europese Unie als geheel. Hierbij springt de afhankelijkheid van met name oostelijke lidstaten in het oog. Door de interne gasmarkt stroomt Russisch gas door het gehele Europese gasnetwerk. Eventuele gastekorten in lidstaten zullen via de markt en prijsprykkels leiden tot herverdeling van resterende gas over de gehele Unie. Het afbouwen van gas zal daarom deels nationaal, maar voornamelijk op Europees niveau moeten worden gecoördineerd.

Naast aardgas is ook de afhankelijkheid van Russische olie en kolen een belangrijk aandachtspunt. Daarbij constateer ik dat de markt zich al aan het aanpassen is als natuurlijk gevolg van de oorlog in Oekraïne, en dat importen van kolen en olie uit Rusland reeds teruglopen. Ik juich deze ontwikkeling van harte toe, en roep bedrijven op om de import van Russische olie en kolen zoveel mogelijk te blijven beperken. Daarnaast zet ik mij de komende dagen en weken samen met de Europese Commissie en andere Europese lidstaten in om tot concrete afspraken te komen om op zo kort mogelijke termijn helemaal te kunnen stoppen met de import van kolen en olie uit Rusland. Het kabinet is en blijft hierover intensief in contact met belangrijkste partijen in de sector.

Omdat het afbouwen van de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen internationale inspanning en samenwerking vraagt heeft het kabinet de afgelopen maanden intensief en op verschillende momenten aandacht gevraagd voor het afbouwen van de afhankelijkheid van Russische kolen, olie en gas. Zowel in Europees verband (bijvoorbeeld tijdens vergadering van de Europese Raad of de Energieraad), maar ook in bilaterale contacten. Zo heb ik het met het oog op de sterke verwevenheid van de Nederlandse en Duitse economieën het onderwerp uitgebreid besproken met de Duitse Minister van Economische Zaken en Klimaat, Robert Habeck, tijdens mijn werkbezoek in Berlijn op 4 april 2022.

Zoals eerder aan uw Kamer toegezegd, ontvangt uw Kamer eind april een brief over leveringszekerheid van aardgas voor de komende winter. Daarin zal ik, conform de motie Klaver/Piri (Kamerstuk 36 045, nr. 48) ook ingaan op de afbouw van olie, gas en kolen afkomstig uit Rusland. In de brief zal ik nadrukkelijk ingaan op het Europese perspectief en internationale samenwerking om afhankelijkheid van Russische brandstoffen zo snel mogelijk te verminderen.

De Minister voor Klimaat en Energie,
R.A.A. Jetten